Operációs rendszerek Bsc

3. gyakorlat (B) 2021. 03. 01.

Készítette:

Molnár Balázs Bsc programtervező informatikus KFIXBJ **1. feladat -** Linux OS-n futtassa a következő parancsokat, vizsgálja meg milyen szolgáltatásokat biztosít, írja le egy-egy mondattal. Készítsen egy képernyőképet (minden parancs esetén) és illessze be a dokumentumba.

a) top

a	onosole	amalrolost	a fal	hoom	414 1-8-m	otlonäl e	11ralman	hat n	ala wanna	1-	712 automatii
						nar@bpc:					- 0 😢
Ö	Eilo Ed	it View S	ioarch	Ter	minal H	elp			N.		
is,									5 0 01		
		0:12:06 up									
		285 total,								1 zombie	
	%Cpu(s):									i, 0,0 si	
71	MiB Mem									20,8 buff/	
	MiB Swap	p: 2048,	e to	otat,	2048,	o Tree,	U	, 0 us	ea. 143	32,6 avail	mem
a	DTD	LICED	DD	MT	VIDI	DEC	SHR	S %C	PU %MEM	TIME	COMMAND
st		USER	PR	NI	VIRT	RES					
cŁ		root	20	0	357672				,0 0,7		
		root	20	0	0	0			,3 0,0		nvidia-+
		molnar	20	0	322312	40796	29128		,3 0,2		
		molnar	20	Θ	568584	68576	40368		,3 0,4		mintmenu
	6968	molnar	20	0	478056	40756	31616		,3 0,2		mate-te+
	6989	molnar	20	Θ	14864	4328	3552	R 0	,3 0,0	0:00.10	top
	1	root	20	0	167576	11348	8248	S 0	,0 0,1	0:00.71	systemd
a	2	root	20	0	0	0	0	S 0	,0 0,0	0:00.00	kthreadd
eı	3	root	Θ	-20	0	0	0	I 0	,0 0,0	0:00.00	rcu gp
-	4	root	0	-20	0	0	0	Ι 0	,0 0,0	0:00.00	rcu par+
	5	root	20	Θ	0	Θ	0	Ι 0	,0 0,0	0:00.01	kworker+
а	6	root	0	-20	Θ	Θ	0	Ι 0	,0 0,0		kworker+
	7	root	20	0	0	0	0		,0 0,0	0:00.05	kworker+
Ó	9	root	0	-20	0	0	0	Ι 0	,0 0,0		mm perc+
ζ.	10	root	20	0	0	0	0		,0 0,0		ksoftir+
		root	20	0	0	0	0		,0 0,0		rcu sch+
		root	rt	0	0	0	0		,0 0,0		migrati+
rĠ		ALCICO ISHICI	ricio	tutut	nuto uz t	шениеш	ı. egy u s	OK KU	eui.		<u></u>

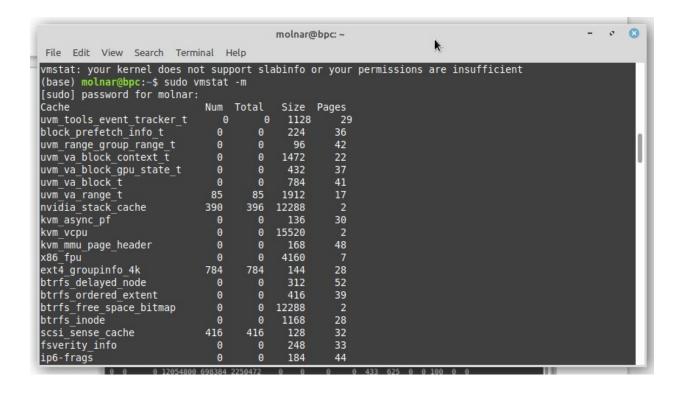
A top parancs az aktuálisan futó processzek adataiból egy táblázat nézetet állít elő, melyben a processzek processzor használat szerint csökkenő sorrendben szerepelnek. A táblázat pár másodpercenként frissül, tehát dinamikus. A vizsgálatom során a legtöbb processzor használattal a grafikus felületet létrehozó processzek rendelkeztek. Ezek az Xorg, ami az X Window System, tehát gyakorlatilag az ablakok. Az nvidia-modeset feltehetőleg a videókártya illesztőprogramja, vagy egy ahhoz kapcsolódó processz. A marco, mintmenu és a mate a telepített Linux Mint operációs rendszer felülete. A következő helyen maga a top processz van. A képernyőképen épp nem látható, de a vizsgálat során gyakran megjelent a firefox processz is, ami a böngésző.

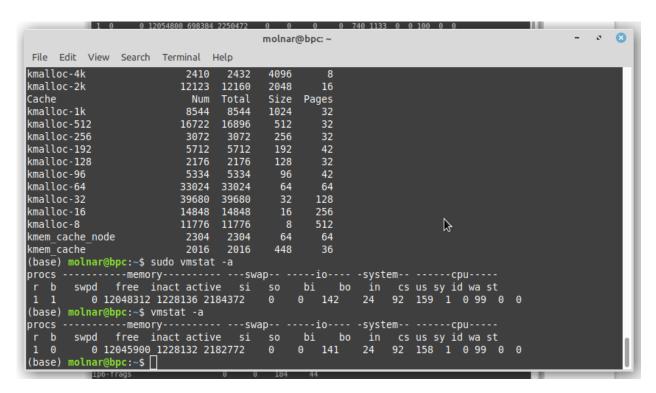
b) vmstat

A vmstat paranccsal a rendszerünk aktivitását tudjuk nyomon követni. A kapcsolókkal különböző információkat kaphatunk:

- 3 → memória kihasználtság és lemez információ
- -m → aktív/inaktív memória lapok megjelenítése
- -a → számos adat összesítve

								molnar	@b	pc: ~			k-							-	ø	×
Fil	e E	dit Vi	ew Search	n Ter	minal	Help							75									
	6989	moln	ar 20	0	1480	64 4	4328	3552	R	0,3	θ,	0	0:01.	44	top							
		l root	20	0	1675	76 1	1348	8248	S	0,0	Θ,	1 (	0:00.	74	sys	temd						
	:	2 root	20	0		0	0	0	S	0,0	Θ,		0:00.				d					
		3 root	0	-20		0	0	0	I	0,0	Θ,		0:00.									
		4 root		-20		0	0		I		Θ,		0:00.									
		5 root		0		0	0		I		Θ,		0:00.									
	(	5 root		-20		0	0		I		Θ,								kblockd			
		7 root		0		Θ	0		I				0:00.						vents			
		9 root		-20		Θ	0	0	I	0,0	Θ,	0	0:00.	00 I	nm_	perc	ou_v	νq				
(ba	ise)	molna	r@bpc:~\$	vmst	at 3																	
pro			memo				swa			-10					-cpi							
r	b	swpd			f ca		si		b				cs us	sy	id		st					
1	0	0	120000					0 0		157	26	95	164	1	Θ	99	0	Θ				
0	0		12053540					0 0		0	0	342	428	Θ		100	0	0				
1	0		12053540					0 0		0	4	318	394			100	0	0				
1	0		12054800					0 0		0	0	740		0		100	0	0				
1	0		12054800					0 0		0	0	398	530	0		100	0	0				
1	0		12054952					0 0		0	0	854		1	0		0	0				
1	0		12054800					0 0		0	0	551	786		0		0	0				
1	0		12054800					0 0		0	0	328	406			100	0	0				
1	0		12054800					0 0		0	0	331	425	0		100	0	0				
0	0		12054800					0 0		0	0	433	625			100	0	0				
1	0	0	12055052	2 698	384 2	25047.	2	0 0		0	0	529	734	0	0	100	0	0				

Az én rendszeremen a vmstat 3 és a vmstat -a ugyanazt az eredményt adja, azzal a kivétellel, hogy a vmstat 3 dinamikus információt ad, míg a vmstat -a csak kiírja az aktuális értékeket.

c) w

A bejelentkezett felhasználókról kérhetünk információt.

Felsorolhatjuk az összes felhasználót, és hogy mit csinál: w

Vagy csak egy felhasználó adatait: w [felhasználó]

```
molnar@bpc: ~
                                                                              1
File Edit View Search Terminal Help
(base) molnar@bpc:~$ w
10:32:07 up 26 min, 1 user, load average: 0,06, 0,09, 0,09
USER
                   FROM
                                      LOGIN@ IDLE JCPU PCPU WHAT
molnar tty7
                                      10:05
                                                       1:10 0.14s mate-session
                                               26:26
(base) molnar@bpc:~$ w molnar
10:32:11 up 26 min, 1 user, load average: 0,05, 0,09, 0,08
USER TTY FROM LOGIN@ IDLE JCPU PCPU
USER
                                      LOGIN@ IDLE JCPU PCPU WHAT
                                      10:05 26:30
molnar tty7
                                                      1:10 0.14s mate-session
(base) molnar@bpc:~$
```

d) uname

A rendszer futásának kezdeti idejét kérdezhetjük le.

A -a kapcsolóval az összes rendelkezésre álló adatot kiírja, a számítógép nevét, mennyi idő telt el a bekapcsolás óta, hány felhasználó van bejelentkezve, stb.

```
molnar@bpc:~

File Edit View Search Terminal Help

(base) molnar@bpc:~$ uname -a
Linux bpc 5.4.9-66-generic #74-Ubuntu SMP Wed Jan 27 22:54:38 UTC 2021 x86_64 x86_64 GNU/Linux

(base) molnar@bpc:~$
```

e) ps

A futó processzekről információt adó parancs, amely rengeteg opcióval rendelkezik. Hogy egy párat említsünk:

- $-A \rightarrow \ddot{o}sszes$ processz kiírása
- -Al $\rightarrow$ összes processz hosszú formátumban
- -p [PID] -o comm= → adott PID-hez tartozó név megjelenítése
- -U [felhasználó] -u [felhasználó] u $\,
  ightarrow$ adott felhasználó által futtatott processzek

						m	olna	r@bpc: ~		- 0	ε
File	Edit V	iew Sear	ch Terr	nina	l H	elp				₩	
base	e) molna	ar@bpc:~	\$ ps -A	ı							
s	UID	PID	PPID		PRI	NI	ADD	R SZ WCHAN	TTY	TIME CMD	
S	0	1	Θ	0	80	Θ	- 4	1896 -	?	00:00:00 systemd	
. s	0	2	Θ	0	80	0		0 -	?	00:00:00 kthreadd	
I	0	3	2	Θ	60	-20		0 -	?	00:00:00 rcu gp	
I	0	4	2	0	60	-20		0 -	?	00:00:00 rcu par gp	
I	0	6	2	0	60	-20		0 -	?	00:00:00 kworker/0:	
I	0	7	2	Θ	80	Θ		0 -	?	00:00:00 kworker/0:	
I	0	8	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 kworker/u6	
I	0	9	2	0	60	-20		0 -	?	00:00:00 mm_percpu_	
S	0	10	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 ksoftirqd/	
lΙ	0	11	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 rcu_sched	
L S	0	12	2	0	-40			0 -	?	00:00:00 migration/	
S	0	13	2	0	9			0 -	?	00:00:00 idle_injec	
S	0	14	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 cpuhp/0	
S	0	15	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 cpuhp/1	
S	0	16	2	0	9			0 -	?	00:00:00 idle_injec	
L S	0	17	2	0	-40			0 -	?	00:00:00 migration/	
L S	0	18	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 ksoftirqd/	
I	0	20	2	0	60	-20		0 -	?	00:00:00 kworker/1:	
S	0	21	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 cpuhp/2	
S	0	22	2	0	9			0 -	?	00:00:00 idle_injec	
LS	0	23	2	0	-40			0 -	?	00:00:00 migration/	
LS	0	24	2	0	80	0		0 -	?	00:00:00 ksoftirqd/	

```
ø 🗵
                                     molnar@bpc: ~
 File Edit View Search Terminal Help
     1000
             1720
                      1635
                                          5348 pipe w ?
                                                                00:00:00 python3
                           0
                               80
                                          2805 poll s
                                                                00:00:00 rfkill
0
     1000
             1724
                      1720
                            0
                               80
                                     0
0
     1000
             1727
                      1655
                                           652 do wai
                                                                00:00:00 sh
                            0
                               80
                                     0
0
     1000
             1728
                      1727
                                      - 58418 poll s
                                                                00:00:00 pxgsetting
                            0
                               80
                                     0
             1743
                      1276
                                                                00:00:00 evolution-
Θ
     1000
                           Θ
                               80
                                     0
                                        98333 poll
                                                    s ?
                                         210443 poll s ?
  S
     1000
             1750
                      1276
                                                                00:00:00 evolution-
0
                           Θ
                               80
                                     0
0
  Z
     1000
             1753
                      1591
                                                                00:00:01
                           0
                               80
                                     0 -
                                             Θ -
0
 S
     1000
             1766
                      1276
                           0
                               80
                                     0 - 169069 poll s ?
                                                                00:00:00 evolution-
0
     1000
             1774
                      1530
                           0
                               80
                                     0 - 79173 \text{ poll } \overline{s} ?
                                                                00:00:00 gvfsd-tras
 S
                                    0 - 41716 poll s ?
                                                                00:00:00 gvfsd-meta
0
     1000
             1807
                      1276
                           0
                               80
Θ
 S
     1000
             1850
                           0
                               80
                                     0 - 163290 poll s ?
                                                                00:00:00 mintUpdate
                         1
 S
     1000
             1998
                      1576
                           0
                               80
                                     0 - 41123 futex ?
                                                                00:00:00 oosplash
0
 S
     1000
             2033
                      1998
                               80
                                    0 - 7705284 poll s ?
                                                                00:00:08 soffice.bi
 S
Θ
     1000
             2068
                           0
                               80
                                    0 - 101032 poll s ?
                                                                00:00:00 mintreport
4 S
     1000
             2126
                      1556 1
                               80
                                    0 - 698311 poll s ?
                                                                00:00:05 firefox
4 S
                                    0 - 628304 poll s ?
     1000
                      2126 0
                               80
                                                                00:00:01 Web Conten
             2197
4 S
     1000
             2251
                      2126 0
                               80
                                    0 - 605237 poll s ?
                                                                00:00:00 WebExtensi
4 S
     1000
                      2126 0 80
                                    0 - 598524 poll s ?
             2313
                                                                00:00:00 Web Conten
0 R
    1000
                                    0 - 119461 poll_s ?
             2372
                      1556 1
                               80
                                                                00:00:00 mate-termi
                                    0 - 3438 do wai pts/0
                                                                00:00:00 bash
0 S 1000
             2380
                      2372 0 80
4 R 1000
             2393
                                     0 - 3572 -
                                                                00:00:00 ps
                      2380 0 80
                                                      pts/0
(base) molnar@bpc:~$ ps -p 2126 -o comm=
firefox
(base) molnar@bpc:~$
```

Felhasználó által indított processzek:

```
8
                                        molnar@bpc: ~
                                                                                                 0
File Edit View Search Terminal Help
firefox
(base) molnar@bpc:~$ ps -U molnar -u molnar u
USER
                                                   STAT START
                                                                 TIME COMMAND
             PID %CPU %MEM
                               VSZ
                                      RSS TTY
molnar
molnar
                                                                 0:00 /lib/systemd/systemd --u
            1276 0.0 0.0 18728
                                     9888 ?
                                                   Ss
                                                         10:57
            1277
                  0.0
                       0.0 171036
                                     3620 ?
                                                         10:57
                                                                 0:00 (sd-pam)
molnar
            1285
                  0.0
                       0.1 1035096
                                    19524 ?
                                                   S<sl
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/bin/pulseaudio --da
molnar
                       0.0 243036
                                    7712 ?
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/bin/gnome-keyring-d
            1288
                  0.0
molnar
            1291
                  0.0
                       0.1 271156 23776 ?
                                                   Ssl
                                                        10:57
                                                                 0:00 mate-session
molnar
            1298
                  0.0
                       0.0
                              7924
                                     5072 ?
                                                   Ss
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/bin/dbus-daemon --s
                              6032
            1427
                  0.0 0.0
                                                   Ss
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/bin/ssh-agent /usr/
molnar
                                     460 ?
molnar
molnar
            1503
                  0.0 0.0 305600
                                     6796 ?
                                                   Ssl
                                                        10:57
                                                                 0:00 /usr/libexec/at-spi-bus-
                                                                 0:00 /usr/bin/dbus-daemon --c
0:00 /usr/libexec/dconf-servi
            1508
                   0.0
                        0.0
                              7376
                                                         10:57
                                     4276
molnar
                        0.0 156464
            1515
                  0.0
                                     5816 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/bin/mate-settings-d
molnar
            1521
                       0.2 1347336 42076 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                  0.0
                                                                 0:00 /usr/libexec/at-spi2-reg
molnar
            1523
                       0.0 162900
                                                   sl
                  0.0
                                   6544 ?
                                                         10:57
molnar
            1529
                  0.1 0.2 322248 43564 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                                                                 0:01 marco
            1530
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfsd
molnar
                  0.0 0.0 242588
                                    7956 ?
                                                   Ssl
                                                        10:57
molnar
molnar
            1535
                  0.0
                       0.0 378336
                                    6468 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfsd-fuse
            1556
                   0.0
                        0.2 469832 40824 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                                                                 0:00 mate-panel
molnar
molnar
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfs-udisks
            1565
                       0.0 390708
                                    9728 ?
                                                         10:57
                  0.0
                                                   Ssl
            1571
                  0.0
                       0.0 238744
                                    6132 ?
                                                   Ssl
                                                         10:57
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfs-goa-vo
molnar
            1575
                       0.0 240980
                                                   Ssl
                                                        10:57
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfs-gphoto
                  0.0
                                    7476 ?
molnar
            1576 0.2 0.5 793672 95856 ?
                                                   sl
                                                         10:57
                                                                 0:01 /usr/bin/caja
                                                   Ssl 10:57
molnar
            1580 0.0 0.0 238572 5896 ?
                                                                 0:00 /usr/libexec/gvfs-mtp-vo
```

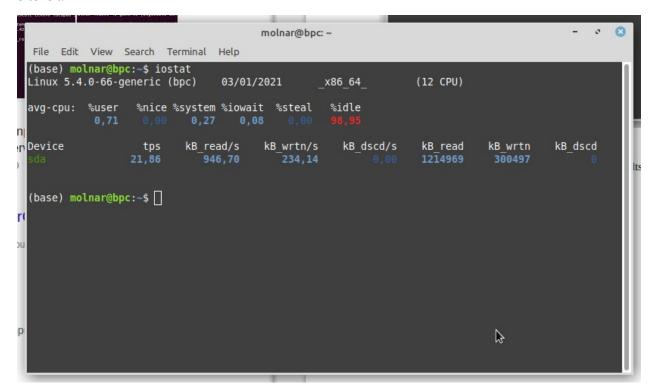
f) free

A free parancs segítségével részletes információt kérhetünk a rendszer memória (memória és swap) használatáról.

```
molnar@bpc: ~
File Edit View Search Terminal Help
(base) molnar@bpc:~$ free
                                        free
                                                           buff/cache
                                                                         available
              total
                            used
                                                   shared
Mem:
           16387312
                         1238832
                                    13759572
                                                   121884
                                                              1388908
                                                                          14722908
            2097148
                                     2097148
Swap:
                               0
(base) molnar@bpc:~$
```

g) iostat

A parancs segítségével monitorozhatjuk a CPU kihasználtságát és rendszer lemezeinek és partícióinak I/O értékeit.

A lemez értékeinél a következő adatok láthatóak: olvasott és írt kB/s, összes olvasott és írt kB.

h) sar

A sar (System Activity Report) paranccsal a rendszer aktivitását követhetjük. Ha a parancsot kapcsoló nélkül futtatjuk, akkor az aznapi bekapcsolásokat mutatja a program.

```
molnar@bpc:~ - S

File Edit View Search Terminal Help

(base) molnar@bpc:~$ sar
Linux 5.4.0-66-generic (bpc) 03/01/2021 _x86_64_ (12 CPU)

11:24:36 AM LINUX RESTART (12 CPU)

h) 11:28:23 AM LINUX RESTART (12 CPU)

A 02:27:18 PM LINUX RESTART (12 CPU)

(base) molnar@bpc:~$ 

(base) molnar@bpc:~$
```

A -d kapcsolóval például a lemez aktivitását követhetjük. A parancs: sar -d [mérések] [intervallum], a program [mérések]-szer méri az aktivitást, [intervallum] időnként, és a végén átlagolja az adatokat.

```
- 0 😢
                                                     molnar@bpc: ~
   File Edit View Search Terminal Help
 (base) molnar@bpc:~$ sar -d 5 5
Linux 5.4.0-66-generic (bpc)
                                          03/01/2021
                                                              x86 64
                                                                                  (12 CPU)
  02:27:46 PM
02:27:51 PM
                                                                       dkB/s
                                                                                 areq-sz
21,44
                        DEV
                                    tps
                                               rkB/s
                                                           wkB/s
                                                                                               aqu-sz
                                                                                                             await
                                                                                                                          %util
  02:27:56 PM
                                  39,80
                                                          420,00
                                                                                    10,61
                                                                                                              0,15
  02:28:01 PM
 02:28:06 PM
02:28:11 PM
Average:
                                                          18,40
258,50
                                  60,80
  (base) molnar@bpc:~$
ы
```

i) mpstat

Ezt a parancsot akkor használjuk, ha statisztikát szeretnénk a processzorral kapcsolatos adatokról. Pontosan méri a rendszer CPU használatát, és információt ad processzor kihasználtságáról és teljesítményéről.

```
- 0 🕃
                                                  molnar@bpc: ~
  File Edit View Search Terminal Help
 (base) molnar@bpc:~$ mpstat
Linux 5.4.0-66-generic (bpc)
                                        03/01/2021
                                                           x86 64
                                                                              (12 CPU)
 02:39:55 PM CPU
                         %usr
                                 %nice
                                            %sys %iowait
                                                               %irq
                                                                       %soft %steal %guest %gnice
                                                                                                              %idle
 02:39:55 PM all 1,0 (base) molnar@bpc:~$
                         1,69
                                                                        0,04
E
P
```

j) pmap

A parancs formája: pmap [kapcsolók] pid [...]

Adott processz memóriahasználatát részletesen (memóriatérképként) kiírja.

```
ø 🗵
                                            molnar@bpc: ~
                                                                       1
File Edit View Search Terminal Help
(base) molnar@bpc:~$ ps -p 1953 -o comm=
firefox
(base) molnar@bpc:~$ pmap 1953
1953: /usr/lib/firefox/firefox
1953:
000002c2c2a00000
                    1024K rw---
                                      anon
0000033121c00000
                    1024K rw---
                                      anon
000006e7d9dbe000
                      64K r-x--
                                      anon
000006e7d9dce000
                      64K -----
                                      anon
000006e7d9dde000
                      52K r-x--
                                      anon
000006e7d9deb000
                      12K r-x--
                                      anon
000006e7d9dee000
                      64K -----
                                      anon
000006e7d9dfe000
                      64K r-x--
                                      anon
000006e7d9e0e000
                      64K -----
                                      anon
                      64K r-x--
000006e7d9e1e000
                                      anon
000006e7d9e2e000
                      52K r-x--
                                      anon
000006e7d9e3b000
                      12K r-x--
                                      anon
000006e7d9e3e000
                      64K r-x--
                                      anon
000006e7d9e4e000
                      64K -----
                                      anon
000006e7d9e5e000
                      128K -----
                                      anon
000006e7d9e7e000
                      64K r-x--
                                      anon
000006e7d9e8e000
                      64K -----
                                      anon
                     128K r-x--
000006e7d9e9e000
                                      anon
000006e7d9ebe000
                      128K r-x--
                                      anon
000006e7d9ede000
                      52K r-x--
                                      anon
```

```
8
                                                molnar@bpc: ~
j) File Edit View Search Terminal Help
 00007f77c1032000
                          4K rw-s- memfd:mozilla-ipc (deleted)
 00007f77c1033000
                          4K rw-s- memfd:mozilla-ipc (deleted)
 00007f77c1034000
                          4K rw-s- memfd:mozilla-ipc (deleted)
 00007f77c1035000
                          4K rw-s- memfd:mozilla-ipc (deleted)
 00007f77c1036000
                          4K rw-s- memfd:mozilla-ipc (deleted)
 00007f77c1037000
                          8K r---- libpixbufloader-png.so
 00007f77c1039000
                         12K r-x-- libpixbufloader-png.so
 00007f77c103c000
                          4K r---- libpixbufloader-png.so
 00007f77c103d000
00007f77c103e000
                          4K ----- libpixbufloader-png.so
                          4K r---- libpixbufloader-png.so
4K rw--- libpixbufloader-png.so
 00007f77c103f000
 00007f77c1040000
                        140K r--s- mime.cache
 00007f77c1063000
00007f77c106b000
                         32K r---- icon-theme.cache
                        116K r---- icon-theme.cache
 00007f77c1088000
                        480K r---- icon-theme.cache
 00007f77c1100000
                       1020K rw---
                                         anon
 00007f77c11ff000
00007f77c1200000
                          4K ----
                                         anon
                       1020K rw---
                                         anon
 00007f77c12ff000
                          4K ----
                                         anon
 00007f77c1300000
                         92K r---- icon-theme.cache
 00007f77c1317000
00007f77c1319000
                          8K r---- icon-theme.cache
                                         anon
 00007f77c131a000
                        256K rw---
                                         anon
 00007f77c135a000
                          4K
                                         anon
```